

บทคัดย่อ

ถนนที่สร้างผ่านเขตอนุรักษ์จัดเป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีผลกระทบต่อด้านลบมากมายต่อสัตว์ป่า ซึ่งในประเทศไทยมีถนนที่สร้างผ่านเขตอนุรักษ์หลายแห่ง แต่ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสัตว์ป่าในพื้นที่อนุรักษ์เหล่านี้ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงชนิดและจำนวนของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกรถชนตาย ความสัมพันธ์ของจำนวนสัตว์ที่ตายกับช่วงเวลาและฤดูกาล และรูปแบบการกระจายตัวของสัตว์ที่ถูกรถชนตายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำการศึกษาโดยการขับรถสำรวจตามถนนสายหลักในอุทยานเริ่มตั้งแต่จุดชมวิวกิโลเมตรที่ 30 ไปจนถึงน้ำตกเหวสุวัต และถึงด่านเก็บค่าธรรมเนียมปราจีนบุรี เป็นระยะทาง 52.4 กิโลเมตร ทำการสำรวจเป็นเวลา 4 วันต่อเดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 จนถึงเดือนกันยายน 2555 ผลการศึกษาพบว่า มีสัตว์ถูกรถชนตายทั้งหมด 58 ตัว โดยแบ่งเป็น นกจำนวน 4 ชนิด (4 ตัว) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมจำนวน 4 ชนิด (9 ตัว) สัตว์เลื้อยคลานจำนวน 15 ชนิด (22 ตัว) สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจำนวน 2 ชนิด (15 ตัว) และแบ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่ไม่สามารถจำแนกชนิดได้ 7 ตัว จำนวนของสัตว์ถูกรถชนตายมากที่สุดในฤดูร้อน แต่จำนวนสัตว์ถูกรถชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลางวันและกลางคืน ระหว่างวันธรรมดาและวันหยุด และในแต่ละเดือน นอกจากนี้จำนวนยานพาหนะไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกรถชนตาย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมและนกที่ถูกรถชนมีการกระจายตัวแบบสุ่ม ในขณะที่สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานที่ถูกรถชนมีรูปแบบการกระจายตัวแบบกลุ่ม ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนจัดการถนนในพื้นที่อุทยานเขาใหญ่รวมถึงพื้นที่เขตอนุรักษ์แห่งอื่นของประเทศไทยได้

Abstract

Roads in protected areas have many negative impacts on wildlife. There are many roads in protected areas in Thailand but lack of data on negative impacts of roads on wildlife in these protected areas. The aims of this study were to study the species and number of vertebrates killed by vehicles, relationship of vertebrates killed with times and seasons, and distribution patterns of vertebrates killed on the main road in Khao Yai National Park. The road was surveyed by driving from the Km. 30 view point to Heaw Suwat waterfall and the National Park Check Point at Prachinburi, total road length is 52.4 kilometers. The surveys were conducted 4 days per month from October 2011 to September 2012. The results showed that a total of 58 vertebrate killed were found. Of these 4 species were birds (n=4), 4 species were mammals (n=9), 15 species were reptiles (n=22), 2 species were amphibians (n=15), and 7 individuals were unidentified reptile. Number of vertebrate road killed was highest in summer, while number of vertebrate killed did not significantly different between day time and night time, between weekdays and weekends, and among months. Moreover, there was no relationship between number of vehicles and number of vertebrate road killed. The distribution pattern of mammal killed and bird killed was random distribution, while amphibian killed and reptile killed was clump distribution. The data from this study will be used for road management in Khao Yai National Park and other protected areas in Thailand.